

MLM 10-024
WKH 10-005

MILIEUCOMMISSIE LUCHTHAVEN MAASTRICHT

Secretariaat: Postbus 5700 - 6202 MA Maastricht

KLACHTENOVERZICHT

1^e KWARTAAL 2010

Mei 2010

Uitgegeven door **de Stichting Klachtentelefoon Luchtverkeer Zuid-Limburg** onder verantwoordelijkheid van de Milieucommissie Luchthaven Maastricht

INHOUDSOPGAVE

	Inleiding	blz. 2
1.	Klachtenrapport 1 ^e kwartaal 2010	blz. 3
2.	Aandachtspunten en/ of aanbevelingen	blz. 4
3.	Tabellen klachten	blz. 5
4.	Trends	blz. 8
Bijlage:		
-	Algemeen	blz. 9
-	Overige vluchten: vliegbewegingen en klachten	blz. 11
-	Lesvluchten: vliegbewegingen en klachten	blz. 13
-	Nachtvluchten: vliegbewegingen en klachten	blz.
14		
-	SID-afwijkingen	blz. 15
-	Procedure klachtenbehandeling	blz. 17
-	Overzicht klachten per gemeente	blz. 18
-	Begrippenlijst	blz. 19
-	Samenstelling werkgroep	blz. 21

INLEIDING

Dit rapport is opgesteld om de Milieucommissie Luchthaven Maastricht te informeren over klachten betreffende vliegverkeer MAA, die bij de Stichting Klachtentelefoon Luchtverkeer Zuid-Limburg zijn ingediend in het 1^e kwartaal 2010. Gegevens over klachten en klagers zijn in tabellen verwerkt en vergeleken met gegevens over dezelfde periode in het voorgaande jaar.

Het rapport wordt besproken in de Werkgroep Klachten en Hinderbeleid van de Commissie. Op basis van het rapport signaleert de Werkgroep aandachtspunten voor nader onderzoek. Dit kan resulteren in beleidsaanbevelingen ter voorkoming van vermijdbare hinder.

In dit rapport zijn alleen de klachten over vliegverkeer van MAA opgenomen en niet van vliegverkeer van de AWACS-basis en/of van overvliegers.

Klachtenrapport 1^e kwartaal 2010

Onderzoek toont aan dat het aantal klachten over MAA vliegverkeer in het 1^e kwartaal 2010, 854, stijgt ten opzichte van het aantal in het 1^e kwartaal 2009, 678 (26%). Het aantal klagers neemt toe van 74 naar 110 (49%). Een stijging van de klachten is te zien in de categorieën “overige” dagvluchten en nachtvluchten, een daling is te zien in de categorie lesvluchten. Van de 854 klachten in het 1^e kwartaal 2010 zijn er 385 (45%) ingediend door 4 personen. Deze klachten betreffen voornamelijk klachten over “overige dagvluchten” (305).

In het 1^e kwartaal 2010 zijn er 243 klachten over lesvluchten door 36 personen ingediend, in het 1^e kwartaal 2009 262 klachten door 41 personen, een afname van 7% respectievelijk 12%. De klachten gaan voornamelijk over lokale lesvluchten met toestellen < 6 ton, 198 van de 243 klachten. Van deze 198 klachten zijn 122 ingediend door 6 inwoners van de gemeente Roerdalen, een van de oefengebieden van de vliegscholen op MAA. In 2009 waren dat uit deze gemeente 80 klachten door 9 inwoners. Het aantal lesbewegingen daalt van 7382 in 2009 naar 6649 in 2010, 10%.

“Overige” dagvluchten stijgen van 1670 naar 1876 (12%). De bewegingen met zware toestellen, die in hoge mate verantwoordelijk zijn voor de klachten, nemen toe van 506 bewegingen in '09 naar 593 in '10 (17%). Klachten over ‘overige’ vluchten stijgen van 399 naar 534 (34%), klagers over “overige” dagvluchten nemen toe van 39 naar 80 (105%). Een toename van klagers en klachten is te vinden in de categorieën 0-20 en 50 of meer klachten per klager per kwartaal, een afname van klagers en klachten in de categorieën 20-50 (zie tabellen 1a t/m d).

Naast de toename van klachten over “overige” dagvluchten zien we ook een toename van het aantal klachten en klagers over nachtvluchten. In het 1^e kwartaal 2010 hebben 16 bewegingen plaatsgevonden in de periode 23:00 tot 24:00 uur waarvoor een extensie is verleend. Over deze bewegingen zijn door 26 personen 77 klachten ingediend. In 2009 zijn er 4 nachtbewegingen geweest, waarover 17 klachten door 11 personen zijn ingediend.

Met behulp van Fanomos constateren we dat het aantal SID afwijkingen in het 1^e kwartaal 2010 is afgenomen ten opzichte van dezelfde periode in 2009, een daling van 28 naar 22. Het beleid van de LVNL is erop gericht het aantal SID afwijkingen tot een minimum te beperken. De IVW/ Divisie Luchtvaart is belast met het onderzoek naar en de beoordeling van SID-afwijkingen, dit is geen taak voor de SKLZL. In het Handhavingsvoorschrift MAA wordt de mogelijkheid genoemd om vluchten, door Fanomos als SID-afwijking aangemerkt en waarover bij de SKLZL klachten zijn ingediend, door de IVW te laten onderzoeken. De Werkgroep heeft in de vergadering van 14 september 2009 afgesproken dat het klachtenbureau SKLZL alle SID-afwijkingen zonder opdracht of toestemming van de LVNL, de zgn. trackoffenders, voor onderzoek doorstuurt naar de IVW. IVW heeft met dit nieuwe beleid ingestemd. In het 1^e kwartaal 2010 zijn 9 trackoffenders voor nader onderzoek aan de IVW aangeboden.

Bij beschouwing van de trend in het klachtenpatroon blijken klachten en klagers over MAA vliegverkeer, na een aanzienlijke toename medio 2004 als gevolg van de Aanwijzingsprocedure met daarin voorgenomen routewijziging, te stabiliseren in 2006 om vervolgens sterk af te nemen in 2007. De daling van de klachten en klagers zet geleidelijk door in 2008. 2009 laat een verdere afname van klachten zien, terwijl de klagers stabiliseren op het niveau van 2008. In het 1^e kwartaal stijgen zowel de klagers als de klachten. Zie de grafische weergave van trends op bladzijde 8.

Aandachtspunten en/ of aanbevelingen

De Milieucommissie Luchthaven Maastricht en haar Werkgroep Klachten – en Hinderbeleid hebben als doelstelling de hinder als gevolg van vliegverkeer van Maastricht Aachen Airport zoveel mogelijk te beperken en te verminderen. Zij zoeken daarbij naar instrumenten om te sturen op vermijdbare hinder.

Aandachtspunten:

1. De Werkgroep heeft als aandachtspunt geformuleerd het monitoren van de ontwikkelingen rondom lesvluchten van Stella Aviation Academy (SAA) en de klachten hierover. De stijging van het aantal leerlingen leidt tot een toename van bewegingen. Anderzijds leiden introductie van een nieuwe flight simulator, minder feitelijke vliegreuen en meer “simulatoruren” in de opleiding en een versnelde aanschaf van een stillere vloot tot een beperking van het aantal bewegingen c.q. van de milieuhinder. De ontwikkelingen rondom lesvluchten van SAA en de klachten hierover zullen een heel kalenderjaar worden gevolgd om een goed beeld te krijgen van de eventuele seizoensinvloeden op het klachtenpatroon. Naast SAA leidt ook Air Service Limburg (ASL) (weliswaar op kleinere schaal) piloten op voor de commerciële luchtvaart. Naast klachten over circuitlesvluchten worden steeds meer klachten ingediend over de lokale lesvluchten, die plaatsvinden in een gebied tussen Sittard en Roermond (met name boven gemeente Roerdalen). Ook over de vliegbewegingen van of naar dit oefengebied (VFR route BRAVO, langs het Juliana kanaal) worden klachten* ingediend.

De Werkgroep heeft inmiddels overleg gevoerd met SAA, ASL en de gemeente Roerdalen. Beide vliegscholen zullen waar mogelijk hun vliegpatronen optimaliseren om vermijdbare hinder te voorkomen. Het overvliegen van aaneengesloten bebouwing in de gemeente Roerdalen wordt zoveel mogelijk vermeden. Verder is SAA bezig met het uitplaatsen van lesvluchten naar het buitenland. De Werkgroep blijft de ontwikkelingen volgen en zal indien nodig overleg met partijen entameren om de hinder zo gering mogelijk te laten zijn.

	Totaal aantal klachten lesvluchten	Klachten lesvluchten < 6 ton	Klachten circuit lesvluchten < 6 ton	Klachten lokale lesvluchten < 6 ton
4 ^e kwartaal 2007	125	101	88	13
1 ^e kwartaal 2008	450	144	120	24
2 ^e kwartaal 2008	436	130	75	55
3 ^e kwartaal 2008	691	691	535	156
4 ^e kwartaal 2008	504	471	318	153
1 ^e kwartaal 2009	262	201	32	169
2 ^e kwartaal 2009	363	341	163	178
3 ^e kwartaal 2009	1183	1181	497	684
4 ^e kwartaal 2009	141	135	0	135
1 ^e kwartaal 2010	243	206	8	198

* Deze klachten zijn verwerkt onder klachten over lokale lesvluchten < 6 ton.

2. De Werkgroep heeft geconstateerd dat het beleid van IVW op het gebied van onderzoek naar trackoffenders niet strookt met de met IVW daarover gemaakte en eind 2009 schriftelijk vastgelegde afspraken en zal IVW daarop aanspreken en schriftelijk aandringen op nakoming van de gemaakte afspraken.

Tabellen klachten.

tabel 1a. Aantal klachten per klager in het 1^e kwartaal 2010 onderverdeeld in verschillende categorieën

aantal klachten per klager in het 1 ^e kwartaal 2010	aantal klagers per gemeente	klachten overige vl. tussen 06:00-07:00	Klachten overige vl.tussen 07:00-23:00	klachten lesvluchten tussen 07:00-23:00	klachten nachtvl. tussen 23:00-06:00	klachten totaal	
	totaal:	110	9	525	243	77	854
	Beek	5	0	6	2	0	8
	Brunssum	7	0	19	0	1	20
	Echt-Susteren	4	0	0	26	0	26
	Eijsden	1	0	3	0	0	3
	Gulpen-Wittem	4	1	18	3	3	25
	Heerlen	3	0	4	0	0	4
	Heythuysen	1	0	1	6	0	7
	Maastricht	15	2	49	11	7	69
	Margraten	7	0	34	4	7	45
	Meerssen	18	1	160	35	50	246
	Onderbanken	14	4	16	9	0	29
	Roerdalen	6	0	3	122	0	125
	Schinnen	9	0	20	12	0	32
	Sittard-Geleen	5	0	19	2	1	22
	Valkenburg a/d Geul	8	1	170	9	8	188
	Voerendaal	3	0	3	2	0	5

tabel 1b. Aantal klachten per klager in het 1^e kwartaal 2009 onderverdeeld in verschillende categorieën

aantal klachten per klager in het 1 ^e kwartaal 2009	aantal klagers per gemeente	klachten overige vl. tussen 06:00-07:00	Klachten overige vl.tussen 07:00-23:00	klachten lesvluchten tussen 07:00-23:00	klachten nachtvl. tussen 23:00-06:00	klachten totaal	
	totaal:	74	1	398	262	17	678
	Brunssum	4	0	17	0	0	17
	Gulpen-Wittem	1	1	34	8	1	44
	Heinsberg (D)	1	0	1	0	0	1
	Maastricht	4	0	0	6	3	9
	Margraten	5	0	9	6	3	18
	Meerssen	18	0	168	54	8	230
	Nuth	1	0	1	4	0	5
	Onderbanken	8	0	5	30	0	35
	Roerdalen	9	0	1	80	0	81
	Schinnen	7	0	5	13	0	18
	Sittard-Geleen	9	0	5	32	0	37
	Susteren	1	0	0	7	0	7
	Vaals	1	0	1	0	0	1
	Valkenburg a/d Geul	3	0	147	21	2	170
	Voerendaal	2	0	4	1	0	5

tabel 1c. Aantal klachten per klager in het 1^e kwartaal 2010 onderverdeeld in verschillende categorieën

aantal klachten per klager in het 1 ^e kwartaal 2010	aantal klagers per gemeente	klachten overige vl. tussen 06:00-07:00	Klachten overige vl.tussen 07:00-23:00	klachten lesvluchten tussen 07:00-23:00	klachten nachtvl. tussen 23:00-06:00	klachten totaal	
0-20	totaal:	104	8	218	120	61	407
	Beek	5	0	6	2	0	8
	Brunssum	7	0	19	0	1	20
	Echt-Susteren	4	0	0	26	0	26
	Eijsden	1	0	3	0	0	3
	Gulpen-Witterm	4	1	18	3	3	25
	Heerlen	3	0	4	0	0	4
	Heythuysen	1	0	1	6	0	7
	Maastricht	15	2	49	11	7	69
	Margraten	7	0	34	4	7	45
	Meerssen	16	0	13	33	39	85
	Onderbanken	14	4	16	9	0	29
	Roerdalen	3	0	0	9	0	9
	Schinnen	9	0	20	12	0	32
	Sittard-Geleen	5	0	19	2	1	22
	Valkenburg a/d Geul	7	1	13	1	3	18
	Voerendaal	3	0	3	2	0	5
20-50	totaal:	2	0	2	60	0	62
	Roerdalen	2	0	2	60	0	62
50 of meer	totaal:	4	1	305	63	16	385
	Meerssen	2	1	147	2	11	161
	Roerdalen	1	0	1	53	0	54
	Valkenburg a/d Geul	1	0	157	8	5	170
Totaal		110	9	525	243	77	854

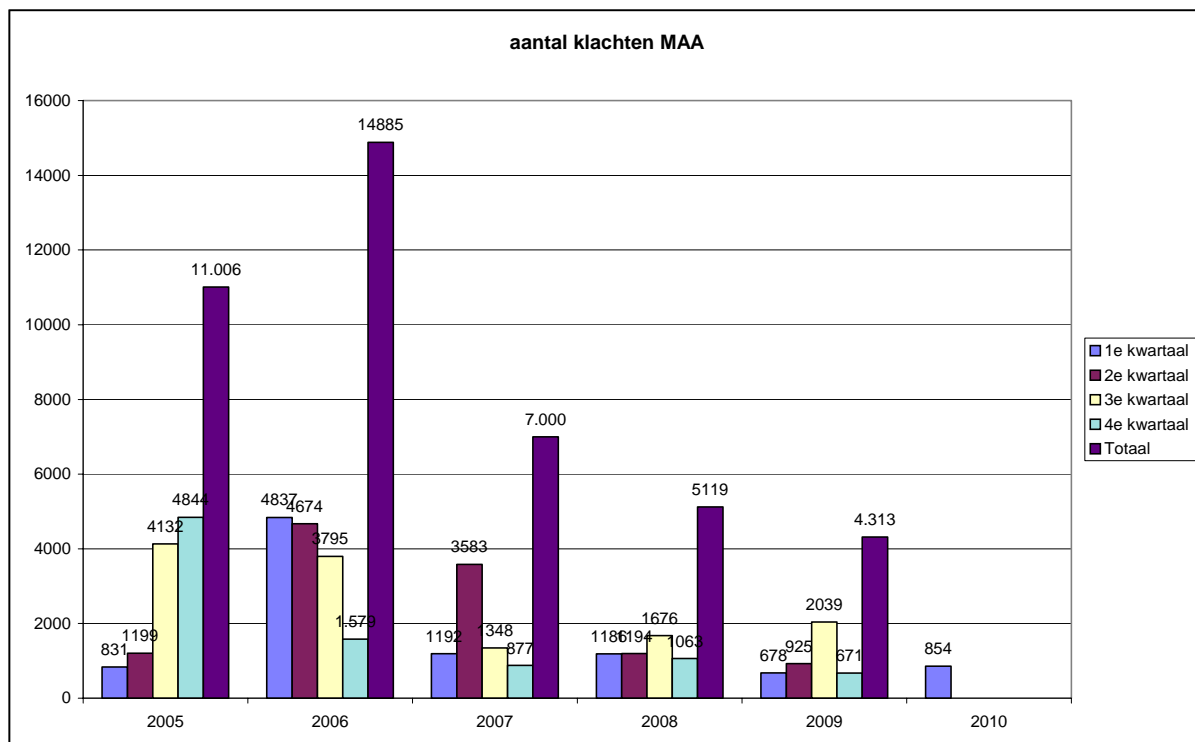
tabel 1d. **Aantal klachten per klager in het 1^e kwartaal 2009 onderverdeeld in verschillende categorieën.**

aantal klachten per klager in het 1 ^e kwartaal 2009	aantal klagers per gemeente	klachten overige vl. tussen 06:00-07:00	Klachten overige vl.tussen 07:00-23:00	klachten lesvluchten tussen 07:00-23:00	klachten nachtvl. tussen 23:00-06:00	klachten totaal	
0-20	totaal: 68	0	70	178	10	258	
	Brunssum	4	0	17	0	0	17
	Heinsberg (D)	1	0	1	0	0	1
	Maastricht	4	0	0	6	3	9
	Margraten	5	0	9	6	3	18
	Meerssen	15	0	20	18	4	42
	Nuth	1	0	1	4	0	5
	Onderbanken	8	0	5	30	0	35
	Roerdalen	8	0	1	52	0	53
	Schinnen	7	0	5	13	0	18
	Sittard-Geleen	9	0	5	32	0	37
	Susteren	1	0	0	7	0	7
	Vaals	1	0	1	0	0	1
	Valkenburg a/d Geul	2	0	1	9	0	10
	Voerendaal	2	0	4	1	0	5
20-50	totaal: 3	1	34	71	1	107	
	Gulpen-Wittem	1	1	34	8	1	44
	Meerssen	1	0	0	35	0	35
	Roerdalen	1	0	0	28	0	28
50 of meer	totaal: 3	0	294	13	6	313	
	Meerssen	2	0	148	1	4	153
	Valkenburg a/d Geul	1	0	146	12	2	160
Totaal	74	1	398	262	17	678	

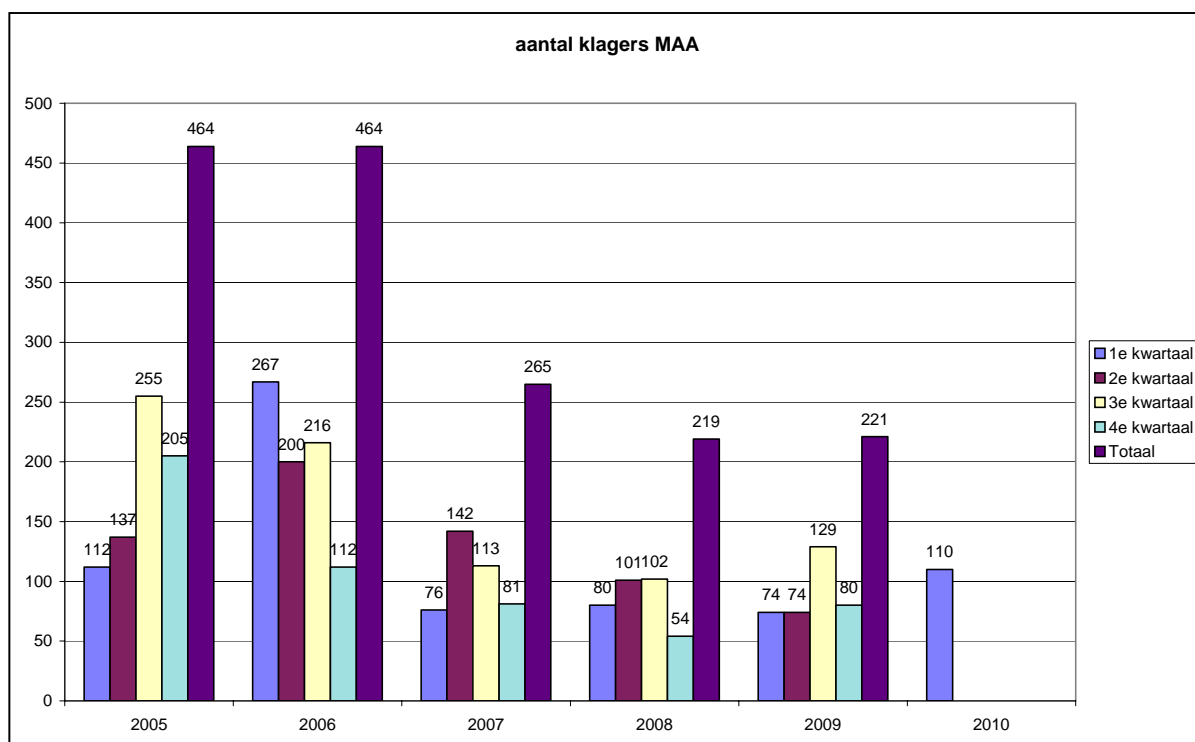

Trends.

Grafiek 2. Visualisering klachten per kwartaal over de periode 1^e kwartaal 2005 t/m 1^e kwartaal 2010.

Grafiek 3. Visualisering klagers per kwartaal over de periode vanaf 1^e kwartaal 2005 t/m 1^e kwartaal 2010.

BIJLAGE

Algemeen.

tabel 2. Aantal vliegbewegingen “overige” dagvluchten, lesvluchten en nachtvluchten in het 1^e kwartaal.

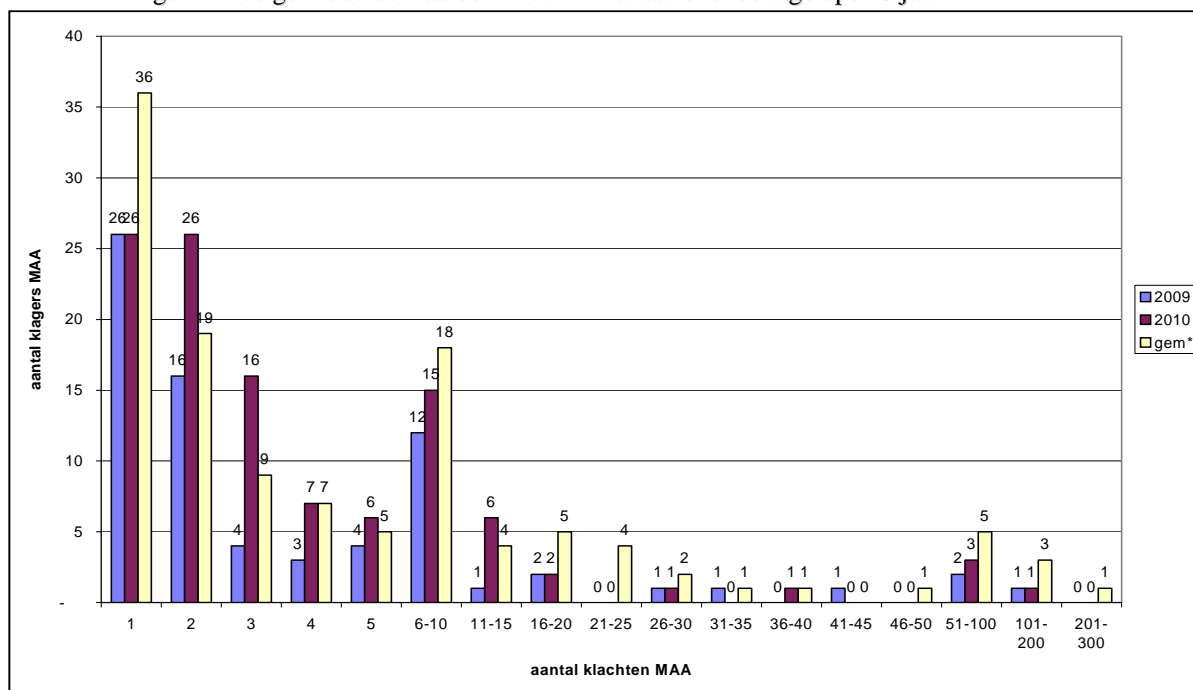
	Overige dagvluchten 06:00-23:00 uur		Lesvluchten 07:00-23:00 uur		Nachtvluchten 23:-06:00 uur	
	2009	2010	2009	2010	2009	2010
Januari	497	465	2364	1095	2	4
Februari	365	510	1919	1696	0	9
Maart	808	901	3099	3858	2	3
Totaal	1670	1876	7382	6649	4	16

tabel 3. Aantal klachten en klagers in het 1^e kwartaal.

	Aantal klachten MAA			Aantal klagers MAA		
	2009	2010	%	2009	2010	%
Januari	208	201	-3	21	40	+90
Februari	176	238	+35	31	49	+58
Maart	294	415	+41	48	83	+73
Totaal	678	854	+26	74	110	+49

In deze tabel wordt het aantal klachten over overlast als gevolg van vliegverkeer van of naar MAA in deze regio weergegeven. In de laatste kolom is het aantal klagers over MAA in het 1^e kwartaal weergegeven. Hierbij dient vermeld te worden dat iedere klager voor zowel de maand als voor het kwartaal slechts 1x geteld wordt. Het is daarom niet mogelijk het aantal klagers voor het totaalcijfer bij elkaar op te tellen. Uit de gegevens van tabel 3 blijkt dat het aantal klagers over vliegverkeer van of naar MAA in het 1^e kwartaal 2010 met 36 toeneemt (49%) ten opzichte van dezelfde periode in 2009. Het aantal klachten stijgt met 176 (26%).

Grafiek 1. Visualisering van het klachtenpatroon in het 1^e kwartaal.
gem* = de gemiddelde waarde in het 1^e kwartaal over de afgelopen 5 jaar.

Uit onderzoek van de klachten blijkt, dat van de 854 klachten over vliegverkeer van of op weg naar MAA, 853 keer ‘geluid’ en/of 154 keer ‘laagvliegen’, en/of 25 keer ‘uitstoot’, en/of 10 keer stank, en/ of route 48 keer ‘route’, en/of 53 keer ‘trilling’ en/of 24 keer ‘angst’ en/of 12 keer ‘overig’ als oorzaak van overlast wordt genoemd. Opgemerkt dient te worden dat wanneer er gesproken wordt over ‘laagvliegen’ dit niet wil zeggen dat een toestel ook daadwerkelijk te laag gevlogen heeft, het gaat hier om overlast zoals deze door de klager ervaren wordt. Hetzelfde geldt wanneer er gesproken wordt van ‘afwijkende route’ bij vertrek. Hoewel een toestel kan afwijken van de route die de klager gewend is, wil dit niet zeggen dat het toestel ook buiten het tolerantie gebied gevlogen heeft. Zie § Trackoffenders. Onder ‘overig’ wordt verstaan: Verbazing dat luchthaven niet gesloten is bij extreme weersomstandigheden op 28-02-2010; Onaanvaardbaar hoog risico bij doorstart bij extreme weersomstandigheden op 28-02-2010; Irritatie door lesvliegen boven de woonkern Montfort, gemeente Roerdalen; Angst door “duikvlucht” klein lestoestel nabij bebouwde kom Echt; Nu lesvluchten boven Raar(berg) i.t.t. verleden; Circuit -lesvluchten met grote toestellen (B738) worden als zeer vervelend ervaren.

Tabel 4. Visualisering van voorgaande tekst. *) Een klacht kan meerdere oorzaken hebben.

Overzicht oorzaak klachten	2009	2010
Totaal aantal klachten*	678	854
Geluid	676	853
Laagvliegen	116	154
Uitstoot	7	25
Stank	4	10
Afwijkende route	65	48
Trillingen	26	53
Angst	4	24
Warmdraaien	6	0
Proefdraaien	0	0
Grondlawaaï	2	0
Vogelverschrikstestem	0	0
Trackoffender	0	1
Overig	3	12

Overige vluchten: vliegbewegingen en klachten

Tabel 5. Aantal klachten in relatie tot aantal vliegbewegingen van overige vluchten binnen de openstellingsuren in het 1^e kwartaal.

	Aantal vliegbewegingen overige vluchten			Aantal klachten MAA			Aantal klagers MAA			
	2009	2010	%	2009	2010	%	2009	2010	%	
Januari	Totaal	497	465	-6	102	164	+61	11	32	+191
	6-7 uur				0	5				
	7-23 uur				102	159				
Februari	Totaal	365	510	+40	126	166	+32	20	35	+75
	6-7 uur				1	3				
	7-23 uur				125	163				
Maart	Totaal	808	901	+12	171	204	+19	21	50	+138
	6-7 uur				0	1				
	7-23 uur				171	203				
Kwartaal	totaal	1670	1876	+12	399	534	+34	39	80	+105
	6-7 uur				1	9				
	7-23 uur				398	525				

Tabellen 6 a,b,c en d. Aantal klachten in relatie tot aantal vliegbewegingen van bepaalde zware typen vliegtuigen binnen openstellinguren in het 1^e kwartaal. Getal tussen haakjes is het % van het totaal aantal bewegingen c.q. klachten over 'overige vluchten' van MAA, per maand/ kwartaal.

januari	Bewegingen		klachten	
	2009	2010	2009	2010
A310 serie	52	50	32	30
A320 serie	0	0	0	0
AN12 serie	2	10	0	11
AN26 serie	0	2	0	0
B737 serie	58	57	23	30
B747 serie	67	83	32	71
totaal	179 (36%)	202 (43%)	87 (85%)	142 (87%)

tabel 6a.

februari	Bewegingen		Klachten	
	2009	2010	2009	2010
A310 serie	48	43	31	21
A320 serie	0	0	0	0
AN12 serie	2	4	4	3
AN26 serie	0	2	0	1
B737 serie	27	70	20	29
B747 serie	64	67	31	55
totaal	141 (39%)	186 (36%)	86 (68%)	109 (66%)

tabel 6b.

maart	Bewegingen		klachten	
	2009	2010	2009	2010
A310 serie	54	53	38	34
A320 serie	6	4	2	1
AN12 serie	0	2	0	1
AN26 serie	0	2	0	0
B737 serie	50	74	15	59
B747 serie	76	71	43	47
totaal	186 (23%)	206 (23%)	98 (57%)	142 (70%)

tabel 6c.

1 ^e kwartaal	Bewegingen		Klachten	
	2009	2010	2009	2010
A310 serie	154	146	101	85
A320 serie	6	4	2	1
AN12 serie	4	16	4	15
AN26 serie	0	6	0	1
B737 serie	135	201	58	118
B747 serie	207	221	106	173
totaal	506 (30%)	594 (32%)	271 (68%)	393 (74%)

tabel 6d.

Tabel 5. geeft de relatie weer tussen het aantal vliegbewegingen van ‘overige vluchten’ binnen de openstellingsuren en het aantal klagers en klachten over deze bewegingen. Hoewel al het vliegverkeer in beginsel tot overlast kan leiden, bepalen vliegbewegingen met zware hoofdstuk III- en propellervliegtuigen het aantal klachten in overwegende mate. Toe- of afname van deze categorieën kan nogal eens van invloed zijn op het klachtenpatroon. De invloed van bepaalde categorieën op het aantal klachten komt in tabel 6a t/m d tot uitdrukking. Getal tussen haakjes is het percentage van het totaal aantal bewegingen c.q. klachten van MAA per maand/ kwartaal.

Klachten over ‘overige dagvluchten’ hebben met name betrekking op vertrekkende zware toestellen richting zuid (baan 21):

- de LNO 2B vertrekprocedure, vertrek van baan 21 en vervolgens richting Gulpen kan voor overlast zorgen in zowel de gemeente Meerssen als in Valkenburg aan de Geul, Margraten en Gulpen-Wittem.

- de NETEX 1B vertrekprocedure, vertrek van baan 21 en vervolgens in Noordoostelijke richting (Jabeek) en de OSGOS 1B vertrekprocedure, vertrek baan 21 eveneens via Jabeek en vervolgens in Noordelijke richting kunnen overlast veroorzaken in Meerssen en Valkenburg aan de Geul.

Aankomsten over het Heuvelland richting Sittard, Geleen en Beek (baan 21) kunnen klachten veroorzaken uit Gulpen-Wittem en Valkenburg aan de Geul, aankomsten vanuit het zuiden (baan 03) uit Valkenburg aan de Geul, Maastricht en Meerssen.

Overige” dagvluchten nemen toe van 1670 naar 1876 (12%), bewegingen met zware toestellen nemen eveneens toe namelijk van 506 in '09 naar 594 in '10 (17%). Klachten over “overige” dagvluchten stijgen van 399 naar 534 (34%), klagers over “overige” dagvluchten nemen toe van 39 naar 80 (105%).

Een toename van klagers en klachten is te vinden in de categorie 0-20 en 50 of meer klachten per klager per kwartaal, een afname van klagers en klachten in de categorieën 20-50 klachten per klager per kwartaal (zie tabellen 1a t/m d).

Bepalen we de mediaan in het 1^e kwartaal dan zien we dat deze verschoven is van 1 klacht per klager in '09 naar 2 klachten per klager in '10.

* Omdat hier sprake is van een a-symmetrische verdeling van het aantal klachten per klager (d.w.z. dat de meeste klagers weinig klachten hebben ingediend en een enkeling veel), is het bepalen van een gemiddelde waarde niet representatief voor deze groep klagers; beter is het om hier de mediaan te bepalen, omdat deze minder beïnvloed wordt door extreme waarden. De mediaan wordt bepaald door een lijst van de klagers te maken met het door hun ingediende aantal klachten in oplopende volgorde (d.w.z. te beginnen met alle klagers met 1 klacht, vervolgens die met 2 klachten etc.) De mediaan is dan de middelste waarde (= aantal klachten) in de rij klagers (bv. bij 80 klagers wordt de mediaan bepaald door de waarde van de 40^e en 41^e klager :2).

Lesvluchten: vliegbewegingen en klachten

tabel 7. Aantal klachten in relatie tot aantal vliegbewegingen van lesvluchten in het 1^e kwartaal.

	Aantal vliegbewegingen lesvluchten			Aantal klachten lesvluchten			Aantal klagers lesvluchten		
	2009	2010	%	2009	2010	%	2009	2010	%
Januari	2364	1095	-54	105	19	-82	12	4	-67
Februari	1919	1696	-12	50	36	-28	14	8	-43
Maart	3099	3858	+24	107	188	+76	29	35	+21
totaal	7382	6649	-10	262	243	-7	41	36	-12

Tabel 7 geeft de relatie weer tussen het aantal vliegbewegingen van lesvluchten en het aantal klachten en klagers over deze bewegingen. Opgemerkt dient te worden dat bij het indienen van klachten over lesvluchten in tegenstelling tot klachten over nacht- en 'overige' vluchten, de klager het vaak ondoenlijk acht al de tijdstippen van overlast te vermelden. Bij deze categorie vluchten gaat het vooral om klachten over circuitvluchten: een constante bron van geluidhinder. De klager vermeldt dan de periode van overlast. Voor de klachtenbehandeling worden in dat geval twee klachten geregistreerd, nl. de vertrektijd van het lesvliegtuig behorende bij het begin en de vertrektijd van het vliegtuig behorende bij het eind van de periode van hinder. Indien de klager het aantal circuitbewegingen doorgeeft, dan worden deze (na controle met behulp van FANOMOS) als klachten geregistreerd.

Klachten over lesvluchten kunnen worden uitgesplitst naar klachten over vliegtuigen < 6 ton en > 6 ton MTOW en tevens naar soort lesbeweging namelijk circuitlesvluchten en lokale (= alle andere dan circuit) lesvluchten. Zie tabel 8.

Tabel 8. Uitsplitsing van de klachten over lesvluchten naar gewicht en soort lesbeweging in het 1^e kwartaal.

	Aantal klachten 2009	Aantal klachten 2010	%
< 6 ton MTOW	201	206	+2
> 6 ton MTOW	61	37	-39
circuit vluchten	93	45	-52
lokale vluchten	169	198	+17
totaal	262	243	-7

In het 1^e kwartaal 2010 zijn er 243 klachten over lesvluchten door 36 personen ingediend, in het 1^e kwartaal 2009 262 klachten door 41 personen, een afname van 7% respectievelijk 12%. De klachten gaan voornamelijk over lokale lesvluchten met toestellen < 6 ton, 198 van de 243 klachten. Van deze 198 klachten zijn 122 ingediend door 6 inwoners van de gemeente Roerdalen, een van de oefengebieden van de vliegscholen op MAA. In 2009 waren dat uit deze gemeente 80 klachten door 9 inwoners. Het aantal lesbewegingen daalt van 7382 in 2009 naar 6649 in 2010, 10%.

Nachtvluchten: vliegbewegingen en klachten

Tabel 9. Aantal klachten in relatie tot aantal vliegbewegingen buiten de openstellingsuren in het 1^e kwartaal.

	Aantal vliegbewegingen nachtvluchten			Aantal klachten nachtvluchten			Aantal klagers nachtvluchten		
	2009	2010	%	2009	2010	%	2009	2010	%
Januari totaal	2	4		1	18		1	14	
start	2	2		1	9				
landing	0	2		0	9				
Februari totaal	0	9		0	36		0	16	
start	0	7		0	32				
landing	0	2		0	4				
Maart totaal	2	3		16	23		10	15	
start	2	3		16	23				
landing	0	0		0	0				
kwartaal Totaal	4	16	+300	17	77	+353	11	26	+136
start	4	12		17	64				
landing	0	4		0	13				

In tabel 9. wordt het aantal vliegbewegingen buiten openstellingsuren van of naar MAA weergegeven en tevens het aantal klagers en klachten over deze bewegingen.

De openstellingsuren van MAA zijn van 06:00 uur tot 23:00 uur. Voor luchtvaartuigen van luchtvaartmaatschappijen die geregelde vluchten uitvoeren en die volgens schema eerder dan 23:00 uur plaatselijke tijd hadden moeten arriveren kan, voor zover sprake is van onverwachte vertragende omstandigheden die op het moment van vertrek redelijkerwijs niet voorzien hadden kunnen worden, een extensie verleend worden tot 24:00 uur, voor starts voor zover sprake is van een technische storing van het luchtvaartuig danwel van de luchtvaarttechnische gronduitrusting of extreme meteorologische omstandigheden. De luchthaven is te allen tijde open voor luchtvaartuigen die in nood verkeren of ten behoeve van reddingsacties of hulpverlening worden ingezet.

Vergelijken we het aantal vliegbewegingen van MAA buiten de openstellingsuren in het 1^e kwartaal 2010 met dat van dezelfde periode in 2009 dan zien we dat in 2010 16 nachtbewegingen hebben plaatsgevonden, waarover 77 klachten door 26 personen zijn ingediend en in 2009 4 nachtbeweging hebben plaatsgevonden, waarover 17 klachten door 11 personen zijn ingediend.

SID-afwijkingen

Gebleken is dat het begrip “trackoffender” tot enige onduidelijkheid leidt. Hierover is overleg geweest tussen IVW, LVNL en de Werkgroep. Naar aanleiding hiervan heeft de Werkgroep besloten voortaan te spreken van “SID afwijkingen” (afwijkingen van de standaard vertrekroute) in opdracht van of met toestemming van de LVNL en SID-afwijkingen zonder opdracht of toestemming van de LVNL. Alleen deze laatste categorie wordt voortaan als trackoffender aangeduid. Vanaf het 3^e kwartaal 2009 is deze wijziging integraal in het kwartaalrapport doorgevoerd. Met ingang van 1 oktober 2009 stuurt het klachtenbureau SKLZL alle trackoffenders voor onderzoek door naar IVW.

Tabel 10: Aantal door FANOMOS als SID-afwijking aangemerkte bewegingen in het 1^e kwartaal 2010

1 ^e kwartaal 2010		Totaal aantal SID-afwijkingen	waarvan in opdracht / met toestemming van LVNL	waarvan marginaal *	waarvan trackoffender
Januari	totaal	6	3	1	2
	jet	4	2	1	1
	prop	2	1	0	1
Februari	totaal	3	2	1	0
	jet	3	2	1	0
	prop	0	0	0	0
Maart	totaal	13	4	2	7
	jet	12	4	2	6
	prop	1	0	0	1
kwartaal	Totaal	22	9	4	9
	jet	19	8	4	7
	prop	3	1	0	2

De SID-afwijkingen zijn in FANOMOS voor de prop's geselecteerd op toestellen > 6 ton, IFR, niet zijnde cat. 004, 010, 012, 014; voor jet's op toestellen in alle gewichtsklassen.

* Onder marginale SID-afwijking wordt verstaan een SID die op basis van FANOMOS-criteria (gebaseerd op vlieghoogte nl. 6000 feet) wel als afwijking wordt aangemerkt, maar dat volgens LVNL-criteria (gebaseerd op luchtdruk nl. FL 60) niet is.

Tabel 11. Aantal door FANOMOS als SID-afwijking aangemerkte bewegingen in het 1^e kwartaal 2009

1 ^e kwartaal 2009		Totaal aantal SID-afwijkingen	waarvan in opdracht / met toestemming van LVNL **	waarvan marginaal **	waarvan trackoffender **
Januari	totaal	5			
	jet	3			
	prop	2			
Februari	totaal	7			
	jet	4			
	prop	3			
Maart	totaal	16			
	jet	14			
	prop	2			
kwartaal	Totaal	28			
	jet	21			
	prop	7			

De SID-afwijkingen zijn in FANOMOS voor de prop's geselecteerd op toestellen > 6 ton, IFR, niet zijnde cat. 004, 010, 012, 014; voor jet's op toestellen in alle gewichtsklassen. ** onderscheid m.i.v. 3^e kwartaal 2009

Op basis van artikel 10 van het Luchtverkeersreglement is voor het IFR-verkeer een aantal standaard instrument vertrek procedures (SID's) vastgesteld voor het luchtvaartterrein Maastricht. Deze procedures worden beschreven in de Aeronautical Information Publication (AIP). In de AIP zijn kaarten opgenomen waarop de routes van deze procedures zijn weergegeven. Deze uitvliegroutes zijn theoretische lijnen, in de praktijk zal een zekere spreiding plaatsvinden. Zoals echter gesteld in artikel 17, eerste lid, van het Aanwijzingsbesluit dient de spreiding binnen een bepaalde marge plaats te vinden, het zgn. tolerantiegebied. Opgemerkt dient te worden dat overschrijding van het tolerantiegebied mogelijk is op last van de Luchtverkeersbeveiliging zoals gesteld in artikel 17, tweede lid, van het Aanwijzingsbesluit.

De Luchtverkeersleiding Nederland (LVNL) past middels aangescherpte interne regelgeving de SID's op MAA strakker toe. Dit betekent dat binnen de 35 Ke zone geen afwijkende instructie voor startend verkeer gegeven zal worden (uitgezonderd om veiligheidsredenen). Straalvliegtuigen mogen pas boven FL 60 van deze route afwijken, voor zwaardere propellervliegtuigen geldt een hoogte van 3500 ft MSL. Lichte propellervliegtuigen (< 6 ton kunnen op geringere hoogte een afwijkende instructie krijgen, echter pas buiten de 35Ke geluidzone). Het aangescherpte milieubeleid (inzake afwijkende instructies SID's) van de LVNL wordt gehandhaafd totdat in overleg tussen het ministerie van Verkeer en Waterstaat en LVNL een definitief besluit is genomen over een uniforme regelgeving voor gecontroleerde burgerluchthavens in Nederland.

Met behulp van Fanomos constateren we dat het aantal SID afwijkingen in het 1^e kwartaal 2010 is afgenomen ten opzichte van dezelfde periode in 2009, een daling van 28 naar 22. De IVW/ Divisie Luchtvaart is belast met het onderzoek naar en interpretatie van SID-afwijkingen, dit is geen taak voor de SKLZL. In het Handhavingsvoorschrift MAA wordt de mogelijkheid genoemd om vluchten, door Fanomos als SID-afwijking aangemerkt en waarover bij de SKLZL klachten zijn ingediend, door de IVW te laten onderzoeken. Zoals afgesproken in de vergadering van de Werkgroep op 14 september 2009 stuurt het klachtenbureau SKLZL voortaan alle SID-afwijkingen zonder opdracht of toestemming van de LVNL, de zgn. trackoffenders, voor onderzoek door naar de IVW. In het 1^e kwartaal 2010 zijn 9 trackoffenders voor nader onderzoek aan de IVW aangeboden.

Procedure klachtenbehandeling

De wijze van klachtbehandeling is neergelegd in een door de Milieucommissie Luchthaven Maastricht vastgestelde klachtenregeling.

Klachten kunnen bij het klachtenbureau telefonisch (043-365 20 20) of digitaal (www.kicl.nl) worden ingediend.

Schriftelijke reacties met klachten en vragen van omwonenden van de luchthaven worden ingediend bij de Milieucommissie. De afzender wordt een ontvangstbevestiging gestuurd. Vervolgens worden de schriftelijke reacties behandeld in de eerstvolgende vergadering van de Werkgroep Klachten en Hinderbeleid (WKH) van de Milieucommissie. Reacties met vragen of een bepaalde problematiek worden kort na de vergadering van de Werkgroep Klachten en Hinderbeleid beantwoord. Schriftelijke klachten zijn niet in de tabellen en grafieken opgenomen. Volgens de door de Milieucommissie Luchthaven Maastricht vastgestelde klachtenregeling dienen schriftelijke klachten binnen 3 maanden na ontvangst van de brief te zijn afgehandeld.

In het 1^e kwartaal van 2010 heeft de Milieucommissie Luchthaven Maastricht een schriftelijke reactie ontvangen. Deze is binnen de daarvoor bestemde tijd afgehandeld.

Bijlage: Overzicht klachten per gemeente met onderverdeling

naar woonplaatsen, -kernen en -wijken: kernen 1e kwartaal 2010.pdf

Begrippenlijst

S.K.L.Z.L.:	Stichting Klachtentelefoon Luchtverkeer Zuid-Limburg. Een onafhankelijke stichting, die ten behoeve van de Milieucommissie Luchthaven Maastricht, de Commissie AWACS Limburg en de Luchtverkeerscommissie Niederrhein zorg draagt voor de registratie, analyse en behandeling van milieuklachten over vliegverkeer in de regio, tevens voor het beantwoorden van vragen en het verstrekken van informatie. Te bereiken onder tel. nr. 043-365 20 20 of via www.kicl.nl .
Klacht:	een door een klager bij het klachtenbureau gemelde ervaring van hinder of overlast veroorzaakt door vliegverkeer.
Klager: (klaagadres):	een adres van waaruit minstens een klacht is geuit, met de restrictie dat meerdere klachten van verschillende personen op een huisadres tot één en dezelfde klager (klaagadres) worden gerekend.
Extensie:	toestemming gegeven door de havenmeester om buiten de openstellingsuren van de luchthaven op te stijgen of te landen.
Nachtvluchten:	vluchten van of naar MAA tussen 23.00 uur en 06.00 uur, waarvoor een extensie verleend is.
Overige (dag)vluchten:	Dagvluchten tussen 06:00 en 23:00 uur, niet zijnde lesvluchten.
Vlucht:	een vlucht bestaat uit 2 vliegtuigbewegingen: een start en een landing.
Vliegtuig- beweging:	een start of een landing van een vliegtuig.
Lesvlucht:	Oefenvlucht voor het verkrijgen dan wel behouden van vliegvaardigheid. Er wordt onderscheid gemaakt tussen een circuitlesvlucht en een lokale lesvlucht. Circuitlesvluchten vinden plaats in het circuitgebied, lokale lesvluchten buiten het circuitgebied.
A.T.C.- vertraging:	Air Traffic Control / Luchtverkeersbeveiliging Vertraging ontstaan door verkeersleidingstechnische oorzaken. Dit kan leiden tot een vertraging van het vliegschema.
Hoofdstuk III vliegtuigen:	Vliegtuiggeneratie met stillere straalmotoren. (o.a. B737-300/400/500, B747-300/400, B757, B767, B777, MD11, MD80-serie, alle types Airbus, FK 100/70 , DC8/ 70-serie)

Nieuwe ICAO aanduiding: Voor o.a.:
B703: voorheen B707-300;
B722: voorheen B727-200;
B732, B733, B734, B735, B737, B738: voorheen B737-200/300/400/500/700/800;
B742, B743, B744: voorheen B747-200/300/400;
DC86, DC87: voorheen DC8/ 60/70 serie.

MTOW: Maximum Take Off Weight

FANOMOS: Flight track and Aircraft Noise Monitoring System

IFR: Instrument Flight Rules. Regels voor verkeer dat op instrumenten vliegt.

SID: Standard Instrument Departure. Dit is de standaard vertrekprocedure voor IFR- verkeer.

AIP: Aeronautical Information Publication d.i. de luchtvaartgids.

IVW: Inspectie Verkeer en Waterstaat.

IVW/Divisie Luchtvaart:
Afdeling Divisie Luchtvaart. Deze dienst, een onderdeel van de Inspectie Verkeer en Waterstaat van het Ministerie van Verkeer en Waterstaat, is verantwoordelijk voor toezicht op geluidzone en op de naleving van de gebruiksvoorschriften.

SID-afwijking: een toestel dat de standaard-instrument -vertrekprocedure niet heeft uitgevoerd binnen het voor die procedure vastgestelde tolerantiegebied al dan niet in opdracht van de Luchtverkeersleiding.

Samenstelling van de werkgroep:

1. De heer G. Driessen   Omwonenden Maastricht
2. Mevrouw M. Duijvestijn,   Stichting Klachtentelefoon Luchtverkeer Zuid-Limburg
3. De heer R. Jense,   Maastricht Aachen Airport
4. Mevrouw R. Lichtenberg,   Stichting Klachtentelefoon Luchtverkeer Zuid-Limburg
5. Mevrouw R. Lommelen,   Stichting Klachtentelefoon Luchtverkeer Zuid-Limburg
6. De heer J. Pas,   Milieufederatie Limburg
7. De heer S. Paul,   Luchtverkeersleiding Nederland
8. De heer P. Simons,   Provincie Limburg (voorzitter)